

Syllabus X.3

Τίτλος μαθήματος:	Καινοτομία-Δημιουργικότητα-Τεχνικές στο πεδίο των Επιστημών της Αγωγής.
Κωδικός αριθμός του μαθήματος:	X.3
Τύπος του μαθήματος:	Υποχρεωτικό
Εξάμηνο:	Χειμερινό
Αριθμός απονεμόμενων πιστωτικών μονάδων:	ECTS: 6
Όνομα του διδάσκοντος/των διδασκόντων:	Γιώτα Ξανθάκου, Καθηγήτρια, Τ.Ε.Π.Α.Ε.Σ., Πανεπιστήμιο Αιγαίου & Θωμάς Μπαμπάλης, Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε., Ε.Κ.Π.Α.
Αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος:	<p>Οι αντικειμενικοί στόχοι του μαθήματος απορρέουν από τις επιμέρους θεματικές του ενότητες και προσβλέπουν, ώστε οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Να προβληματιστούν για τις έννοιες δημιουργική σκέψη και καινοτομία. ➤ Να ενημερωθούν για τις ιστορικές και κοινωνικές συγκυρίες που οδήγησαν σε έκρηξη μελετών για τη δημιουργικότητα τα τελευταία 60 χρόνια. ➤ Να γνωρίσουν το θεωρητικό μοντέλο του Guilford για τη δομή της νοημοσύνης, δηλαδή λειτουργίες (μνήμη, κατανόηση, συγκλίνουσα – κριτική σκέψη, αποκλίνουσα – δημιουργική σκέψη, αξιολόγηση), περιεχόμενα – υλικά και προϊόντα. ➤ Να κατανοήσουν τα κριτήρια της δημιουργικής σκέψης και τα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας. ➤ Να πληροφορηθούν για τα γνωρίσματα της προσωπικότητας των δημιουργικών ατόμων και τους παράγοντες που συνιστούν εμπόδια στη δημιουργική σκέψη. ➤ Να αναζητήσουν την έννοια της δημιουργικότητας μέσα από τα κυρίαρχα παιδαγωγικά ρεύματα. ➤ Να συσχετίσουν την έννοια της δημιουργικότητας με τη διδασκαλία και μάθηση. ➤ Να μελετήσουν βασικά μοντέλα δημιουργικής μάθησης (π.χ. Treffinger, 1979, Ξανθάκου, 2002). ➤ Να έρθουν σε επαφή και να εφαρμόσουν τεχνικές δημιουργικής παραγωγής ιδεών (π.χ. ιδεοθύελλα, συνεκτική, το δημιουργικής επίλυσης πρόβλημα κ.ά.).
Προαπαιτήσεις:	Δεν υπάρχουν
Περιεχόμενο του μαθήματος:	Οριοθετείται η έννοια της δημιουργικότητας, της δημιουργικής σκέψης, της αποκλίνουσας νόησης καθώς

	<p>και η παραγωγική σκέψη, ως πρόκριμα των σύγχρονων κοινωνιών και της προοπτικής τους στο πλαίσιο της καινοτομίας, του νεωτερισμού σε πολλαπλούς τομείς ζωής, επιστήμης, πολιτικής, επιχείρησης και προφανώς εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικές τεχνικές, που υιοθετούνται και από την Π.Ε., όπως η επίλυση προβλήματος, η μέθοδος project, η ιδιοθύελλα, η χαρτογράφηση ιδεών, η δραματοποίηση, κ.ά.. Η διαθεματικότητα, το μαθητοκεντρικό και ομαδοσυνεργατικό πνεύμα ως προς την διαδικασία υποστηρίζονται μέσα από αναπλαισίωση του ρόλου του εκπαιδευτή σε σχέση με τους εκπαιδευόμενους τόσο στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης όσο και στην εν γένει οργάνωση του εργασιακού περιβάλλοντος.</p>
<p>Διδακτική μεθοδολογία:</p>	<p>Για την επίτευξη των μαθησιακών στόχων θα αξιοποιηθούν σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι τόσο μαθητοκεντρικές, έμμεση διδασκαλία, όσο και δασκαλοκεντρικές, άμεση διδασκαλία. Ωστόσο, έμφαση θα δοθεί στην απόλυτη και συνειδητή συμμετοχή των φοιτητών στη διαδικασία της μάθησης. Ως προς τις τεχνικές που θα αξιοποιηθούν, οι οποίες θα στοχεύουν στην απόκτηση γνώσεων, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τη διαμόρφωση στάσεων, θα εφαρμοστούν συνδυαστικά ή μεμονωμένα: η εισήγηση, η συζήτηση, η μελέτη περίπτωσης, η λύση προβλήματος, οι ομάδες εργασίας, ο καταγισμός ιδεών, το παιχνίδι ρόλων κ.ά. Τέλος, κάθε μάθημα θα στηρίζεται σε οπτικοακουστικό υλικό εμπλουτισμένο με εικόνες, βίντεο και χρήσιμες ιστοσελίδες.</p>
<p>Προσδοκώμενα αποτελέσματα</p>	<p>Όταν ολοκληρωθεί το μάθημα, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Να οριοθετούν εννοιολογικά τις έννοιες δημιουργικότητα και καινοτομία. ❖ Να περιγράφουν το θεωρητικό μοντέλο του Guilford για τη δομή της νοημοσύνης. ❖ Να αναφέρουν τα κριτήρια της δημιουργικής σκέψης. ❖ Να περιγράφουν τα γνωρίσματα των δημιουργικών ατόμων και τα στάδια της δημιουργικής διαδικασίας. ❖ Να γνωρίζουν την έννοια της δημιουργικότητας μέσα από τα κυρίαρχα παιδαγωγικά ρεύματα. ❖ Να περιγράφουν τη σχέση ανάμεσα στη δημιουργικότητα, τη νοημοσύνη και τη σχολική επίδοση. ❖ Να διακρίνουν τα διάφορα είδη σκέψης, ειδικότερα τη δημιουργική και την κριτική και τις

	<p>μεταξύ τους διαφοροποιήσεις.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Να αναφέρουν τις επιμέρους δημιουργικές ικανότητες, καθώς και τα εμπόδια ενάντια στην καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης. ❖ Να αναλύουν τη συμβολή του αναλυτικού προγράμματος, του εκπαιδευτικού και των μαθητών στην ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης. ❖ Να εφαρμόζουν τεχνικές δημιουργικής παραγωγής ιδεών (π.χ. ιδεοθύελλα, χαρτογράφηση ιδεών, συνεκτική, μεθ' ηδονής μανθάνειν κ.ά.).
Αξιολόγηση:	<p>Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνεται ως εξής:</p> <p>A) Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου και</p> <p>B) Προαιρετική εκπόνηση βιβλιογραφικής εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.</p>
Συνιστώμενη βιβλιογραφία προς μελέτη:	
Ελληνική:	<ul style="list-style-type: none"> • Μαγνήσαλης, Κ. (1990). <i>Δημιουργική: Θεωρία και τεχνική για την ανάπτυξη της δημιουργικότητας</i>. Αθήνα: Interbooks. • Μαγνήσαλης Κ. Γ. (2003). <i>Δημιουργική σκέψη. Θεωρία, Τεχνική, Ασκήσεις, Τεστ, Παιχνίδια</i>. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα • Μπαμπάλης, Θ., (2011). <i>Η Ζωή στη Σχολική Τάξη</i>. Αθήνα: Διάδραση. • Νημά, Ε. (2002). <i>Δημιουργικότητα και σχολικές επιδόσεις μαθητών γυμνασίου</i>. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη. • Ξανθάκου, Γ. (2011). <i>Δημιουργικότητα και Καινοτομία στο Σχολείο και την Κοινωνία</i>. Αθήνα: Διάδραση. • Ξανθάκου, Γ., & Καΐλα, Μ. (2011). <i>Το δημιουργικής επίλυσης πρόβλημα</i>. Αθήνα: Διάδραση. • Ξανθάκου, Γ., Καΐλα, Μ. & Παπαβασιλείου, Β. (2015). «Φαντασία νεκρή φαντάσου» γιατί «με τις ξόβεργες μπορείς να πιάνεις πουλιά, δεν πιάνεις ποτέ το κελαηδητό τους»: Αθήνα: Διάδραση. • Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (2004). <i>Δημιουργική σκέψη στο σχολείο και στην οικογένεια</i>. Αθήνα: Αυτοέκδοση. • Τριλιανός, Αθ. (2004). <i>Μεθοδολογία της σύγχρονης διδασκαλίας</i>, τόμ. Β'. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
Ξενόγλωσση:	<p>✓ Babalis, Th., Xanthacou, Y., Kaila, M., & Stavrou, N. (2012). Research attitude and innovative-creative thinking: Differences between undergraduate male and female students. <i>Elsevier, Procedia Social and Behavioral Sciences</i>, 69, 1452-1461.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bono de, E. (1992). <i>Teach your child how to think</i>. New York, CA: Penguin. ✓ Christensen, C., Johnson, C.W. & Horn, M.B. (2008). <i>Disrupting class: How disruptive innovation will change the world learns</i>. New York, C.A.: Mac Grow Hill. ✓ Csikszentmihalyi, M. (1996). <i>Creativity: Flow and the psychology of discovery and inventions</i>. New York, CA: Harper Collins. ✓ Jeffrey, B. (2006). Creative teaching and learning: towards a common discourse and practice. In: <i>Cambridge Journal of Education</i>, 36(3), 399–414. ✓ Robinson, K. (2015). <i>Creative schools: the grassroots revolution that's transforming education</i>. USA: Viking Penguin. ✓ Sternberg, R.J. (2006). The nature of creativity. In: <i>Creativity Research Journal</i>, 18 (1), 87-98. ✓ Xanthacou, Y., & Kaila, M. (2011). <i>Creative problem solving</i>. Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc ✓ Xanthacou, Y., Kaila, M. & Papavasileiou, V. (2019). <i>"Imagination Dead Imagine" because "You Can Trap Birds With Birdlime, But You Cannot Capture Their Song"</i>. New York: Nova Publishers. ✓ Xanthacou, Y., Stavrou, N., & Babalis, Th. (2013). Creativity-Innovative thinking-Tolerance in uncertainty: Views of undergraduate students in greek universities based on the faculty of their studies. <i>Creative Education</i>, 4(2), 143-148.
--	--